

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 29 mei – 13:00 uur d.d. 30 mei

5.1.2e Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Ex-covid-patiënten die klachten houden 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Slachthuizen Horecasector 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Virologen, epidemiologen, en ventilatie-experts

Samenvatting

- Een groot deel van de coronapatiënten is behandeld met de malariamedicijnen chloroquine en hydroxychloroquine, maar niemand is aan de bijwerkingen ervan overleden. Dat zegt Mark de Boer, internist-infectioloog bij het Leids Universitair Medisch Centrum.
- Enkele virologen menen dat de handhaving van de regels op stranden, in bossen en parken deze zomer wat minder streng zou mogen. Dit gezien besmettingen vooral lijken plaats te vinden binnen en niet in de vrije buitenlucht. Viroloog Louis Kroes: "Ik wil niet zeggen dat overdracht buiten nooit plaatsvindt, maar echt vele malen minder dan binnen. Er zal misschien een keer iemand besmet worden. Maar snelle verspreiding van de pandemie vindt er gewoon niet plaats. Dat zou je als overheid toch moeten meenemen in de risicoafweging." Wel waarschuwen zij voor het gevaar van verspreiding in slecht geventileerde binnenruimten via aerosolen.
- Volgens AD is er veel onduidelijkheid over welke mondkapjes je nu in het OV mag gebruiken. Bij de zogenaemde 'chirurgische mondkapjes' wordt het ingewikkeld en gaan mensen elkaar tegenspreken stelt AD. Type 1 maskers vallen volgens VWS onder medische mondkapjes. Maar die zijn op stations gewoon te koop en worden verkocht als 'mondkapjes voor het OV'. Sommige hebben zelfs een CE-keurmerk.
- Veel capaciteit om mensen met symptomen te testen op corona is de afgelopen maanden onbenut gebleven. De afgelopen weken is er tussen 10 en 70 procent van de beschikbare capaciteit bij verschillende ziekenhuizen gebruik gemaakt, aldus onderzoek van RTL. Drie vooraanstaande microbiologen zeggen niet te begrijpen waarom alleen een kleine geselecteerde groep in aanmerking kwam voor een coronatest.
- Mensen zijn bezig met de vraag "kan ik op vakantie"? Informatie uit populaire vakantiebestemmingen is niet altijd even helder en er bestaat tegenstrijdige informatie of Nederlanders nu wel of niet veilig kunnen afreizen naar specifieke landen. Media schrijven dat er woensdag meer duidelijkheid komt.
- Het RIVM ziet geen grote risico's bij reizen naar landen waar ze net als Nederland weinig besmettingen hebben. Het gaat vooral om het gedrag van Nederlanders op vakantie. "Je moet je aanpassen aan de regels die daar heersen, en je houden aan de Nederlandse regels", zeggen Jaap van Dissel en Jacco Wallinga.
- Burgemeester van Apeldoorn Ton Heerts over de vleessector: "Het lijkt alsof niet iedereen heeft meegekregen dat we in een crisis zitten. De ernst van dit virus moet echt tot in de haarvaten van het bedrijfsleven doordringen."
- Groepen mensen zijn zaterdag bijeengekomen op meerdere plekken in Den Haag om te betogen tegen de coronamaatregelen. De demonstranten zijn tegen het coronabeleid, 5G en het 'Kabinet in het geheel'.

Karakterisering berichtgeving

- Veel verschillende corona-onderwerpen die in de media terugkomen; niet één dominant thema. Wel gaat een deel over de situatie vanaf maandag: hoe gedragen we ons; mondkapjes in het OV; het nieuwe testbeleid. 'Maandag gaat het land voorzichtig weer meer van het slot' is de beschrijving van media.
- De 'dierenonderwerpen' van afgelopen week (nertsen en vleessector) zijn de laatste dagen minder in beeld.
- Telegraaf stelt de vraag of we vanaf maandag wel dürfen er wat meer op uit te gaan. Sowieso geldt: 'het zal allemaal gek zijn, zo ver uit elkaar'.
- Volgens Trouw zal de horeca weer het vertrouwen van de gasten moeten terugwinnen.
- 'Verder na de lockdown, hoe moet dat? Waar dreigt het gevaar wel, en waar niet? Om orde te scheppen in het woud van meningen en wetenschappelijke onderzoeken', spreekt AD met verschillende experts.
- NRC: "Terwijl in politiek en media vooral werd gediscussieerd over een tekort aan IC-bedden, nestelde het virus zich stilletjes op honderden afdelingen vol hulpbehoevende ouderen en dementerenden."
- 'Maandag begint het grote testen -GGD staat voor de grote testgolf', schrijft Trouw. Iedereen met symptomen wordt opgeroepen zich te melden.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)*Slachtofferaantallen*

- Er liggen 180 coronapatiënten op de IC, 2 meer dan donderdag. Van hen ligt er eentje op een ic in Duitsland. Daarnaast worden 549 niet-coronapatiënten verpleegd op de intensive care, tien minder dan donderdag.
- Het aantal mensen met Covid-19 dat op een gewone verpleegafdeling ligt is ook gedaald. Dat zijn er 618, een daling van 77 ten opzichte van een dag eerder.
- Huisarts Marco Blanker doet onderzoek voor het Consortium Huisartsgeneeskunde naar hoeveel mensen gestorven zijn zonder getest te zijn. De zogeheten verborgen coronadoden. "We vragen alle huisartsen in ons land om verdachte gevallen te melden. Corona heeft een vrij typisch ziektebeeld, als mensen er echt ziek van zijn. Huisartsen kunnen daardoor goed inschatten of iemand corona heeft of niet. De overzichten die door het RIVM worden verspreid gaan over mensen die getest zijn. Maar er is behoefte om meer in kaart te brengen." Blanker benadrukt dat zij met het onderzoek geen kritiek leveren op het RIVM of het testbeleid.

Identiteiten

- In Zwitserland is voor het eerst een baby overleden aan de gevolgen van het coronavirus. Het gaat volgens de autoriteiten om een baby die in het buitenland besmet was geraakt, berichten lokale media.

Informatiebehoefte*Welke informatievragen leven er bij getroffen?*

- Op de social mediakanalen van minister De Jonge komen signalen binnen dat bij een taxibedrijf voor groepsvervoer voor mensen met een beperking mondkapjes verplicht zijn, maar dat dit voor die mensen als zeer onprettig wordt ervaren. Daarnaast veel opmerkingen, vragen en klachten over de bezoekersregeling bij verpleeghuizen. Mensen vinden 1 vaste bezoeker 1 uur per week te weinig en pleiten voor meer vrijheid. Ook klachten dat elk verpleeghuis eigen regels hanteert, o.a. over naar buiten mogen.
- Op de social kanalen van minister Van Rijn opmerkingen over zijn einde als minister in juli. Mensen uiten kritiek op de PvdA die "ervoor hebben gezorgd dat Van Rijn moet stoppen". Bedankberichten voor zijn inzet komen ook binnen.
- Op de corporate VWS-kanalen zijn veel onderlinge discussies over de huidige maatregelen. De uitspraak "corona is een hoax" en "we worden beperkt in onze vrijheid" komen daarbij veelvuldig naar voren. Daarnaast waren er ook nog discussies naar aanleiding van onduidelijkheden rondom de maatregelen: wanneer geldt de 1,5 meter afstand? / wat geldt er vanaf juni vs. juli? / welke maximum aantallen gelden voor welke omstandigheden? Specifieke vragen over het aantal mensen in een auto en thuis houden aan. Kritiek op het mondkapjesbeleid: "waarom moeten we niet-medische mondpakjes dragen in het OV, die helpen helemaal niet!" Zorgen over de noodwet over het gebruik van anonieme zendmastdata –is dit niet in strijd met de AVG?

Experts aan het woord om 'orde te scheppen in woud van meningen'

- In een groot stuk in AD komen verschillende experts aan het woord die zich uitlaten over 'hoe het moet na de lockdown; wat wel gevaarlijk is en wat niet'. De krant sprak onder meer met de virologen Louis Kroes (LUMC Leiden) en Coretta van Leer (UMCG Groningen), kinderarts-epidemioloog Patricia Buijning (UMC Utrecht) en doctor ingenieur Atze Boerstra, directeur van bba Binnenmilieu en ventilatie-expert.
- Enkele virologen menen dat de handhaving van de regels op stranden, in bossen en parken deze zomer wat minder streng zou mogen. Dit gezien besmettingen vooral lijken plaats vinden binnen en niet in de vrije buitenlucht. Louis Kroes: "Ik wil niet zeggen dat overdracht buiten nooit plaatsvindt, maar echt vele malen minder dan binnen. Er zal misschien een keer iemand besmet worden. Maar snelle verspreiding van de pandemie vindt er gewoon niet plaats. Dat zou je als overheid toch moeten meenemen in de risicoafweging." Wel waarschuwen zij voor het gevaar van verspreiding in slecht geventileerde binnenruimten via aerosolen.
- Een studie in Hongkong vond onder 318 onderzochte uitbraken slechts één besmettingsgeval buiten. Ook andere onderzoekers concluderen massaal dat overdracht plaatsvindt in huis, in de kerk, het ov, restaurants, kantoren, sportscholen en winkels. Niet op het strand, niet in het park. "Besmetting vindt eigenlijk altijd binnen plaats, weten we nu", zegt viroloog Van Leer. "Er is buiten sprake van continue verversing van lucht", verklaart kinderarts-epidemioloog Buijning. "Daardoor vervliegt de lucht die je uitademt gewoon. Besmetting kan alleen onder heel specifieke omstandigheden plaatsvinden. Als je een lang gesprek houdt, direct in iemands luchtstroom staat."

- "In de supermarkt zie je helemaal niks aan besmettingen", stelt de Groningse virologe Van Leer. Deskundigen verklaren dat doordat supermarkten vaak grote ruimten zijn en onbekenden er over het algemeen niet minutenlang dicht bij elkaar staan. Wie met een beetje pech wel gevaar kunnen lopen, zijn de vakkenvullers en kassamedewerkers, die urenlang in de winkel aanwezig zijn.
- Atze Boerstra noemt het de Covid-19 Bermudadriehoek: veel mensen langere tijd samen in een binnenruimte die slecht geventileerd is en waar veel gezongen of geroepen wordt. Zijn boodschap: vermijd die driehoek, want als je daar belandt, wordt het echt gevaarlijk. "Ventilatie is tot nu toe een ondergeschoven kindje geweest. Onterecht", zegt Bruijning. Boerstra: "Ik zou één advies aan de standaardrichtlijnen toevoegen: vermijd slecht geventileerde ruimtes."
- In de statistieken zijn 12-minners zwaar ondervertegenwoordigd. Kinderen raken niet snel besmet en lijken zelf weinig anderen te besmetten. "Dat beeld blijft staan", zegt Bruijning. "Al kennen we de redenen van de lage vatbaarheid en bijdrage aan verspreiding nog steeds niet helemaal." En binnen? "Dat vind ik een lastige. Waarschijnlijk kan het in veel gevallen prima. Maar om daarop 'ja' te antwoorden, zou ik nog meer gegevens willen zien. Dus mijn advies zou zijn: als je elkaar wil zien, dan buiten en op afstand. Tegen de tijd dat het herfst is en weer kouder wordt, weten we waarschijnlijk nog meer en kunnen we een beter oordeel vellen."
- Binnenmilieuspecialist Atze Boerstra maakt zich 'echt wel zorgen over de herfst en de winter'. "Met name die superspreading events kunnen de epidemie weer enorm versnellen. Ik hoop echt dat we tegen die tijd voorbereid zijn. Dat bedrijven, sportscholen, restaurants, kerken en scholen hun ventilatiesystemen op orde hebben, dat we er collectief van doordrongen zijn hoe belangrijk dat kan zijn."

Onduidelijkheid over mondmaskers

- Volgens AD is er veel onduidelijkheid over welke mondkapjes je nu in het OV mag gebruiken. Bij de zogenaemde 'chirurgische mondkapjes' wordt het ingewikkeld en gaan mensen elkaar tegenspreken stelt AD. Type 1 maskers vallen volgens VWS onder medische mondkapjes. Maar die zijn op stations gewoon te koop en worden verkocht als 'mondkapjes voor het OV'. Sommige hebben zelfs een CE-keurmerk.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

Behandeling patiënten met malariamedicijnen

- Een groot deel van de coronapatiënten is behandeld met de malariamedicijnen chloroquine en hydroxychloroquine, maar niemand is aan de bijwerkingen ervan overleden. Dat zegt Mark de Boer, internist-infectioloog bij het Leids Universitair Medisch, tegen AD. Als voorzitter van de Stichting Werkgroep Antibioticabeleid (SWAB) adviseerde hij begin maart ziekenhuizen beide middelen bij de behandeling van coronapatiënten. De Boer denkt dat "bijna elk ziekenhuis" dat advies heeft opgevolgd. Volgens de krant heeft mogelijk 70 tot 90 procent van de coronapatiënten een malariamedicijn gehad.
- Uit recente onderzoeken blijkt dat de middelen niet werken tegen het coronavirus. Begin deze maand is het advies daarom ingetrokken. "We weten inmiddels dat het niks doet en het heeft misschien ook bijwerkingen", zegt De Boer. Maar volgens hem is niemand aan de mogelijk bijwerkingen ervan, zoals hart-, lever- en nierproblemen, overleden. "We wisten niet precies wat het in de mens deed, maar we hoopten op minder doden, minder IC-opnames of ten minste sneller herstellen", aldus De Boer. "We hebben nadrukkelijk instructie gegeven om alle patiënten te monitoren, door middel van hartfilmpjes. Als een patiënt dreigde te verslechteren, kon er onmiddellijk worden ingegrepen."
- Volgens het AD zijn er momenteel zo'n tien ziekenhuizen die de malariamedicijnen nog steeds gebruiken vanwege een studie naar de werking van de twee middelen. "Je kunt je ook afvragen of het nog ethisch is om dit in studieverband nog steeds toe te dienen", stelt De Boer.

Overig

- Sinds februari doen microbiologen van het wateronderzoeksinstituut KWR onderzoek in rioolwater naar rna, het genetisch materiaal van het coronavirus. "De screening kan gebruikt worden als een early detection system, een waarschuwingssysteem waarmee mogelijk vroegtijdig nieuwe uitbraken worden gesignaleerd en getraceerd," zegt Gertjan Medema, microbioloog bij het KWR. Verschillende internationale studies hebben aangetoond dat mensen die besmet zijn, virusdeeltjes eerder uitscheiden dan dat zij symptomen vertonen. "We zien een correlatie tussen de riooldata en het aantal meldingen van de GGD in de fase van groeiende besmettingen", zegt Medema Volgens NOS zal deze data onderdeel uitmaken van het door minister De Jonge aangekondigde dashboard.
- Alle coronaprotocolen waarin is vastgelegd hoe bedrijven en publieke organisaties in hun sector aan de slag gaan met de 1,5 meterregels, zijn voortaan terug te vinden op één speciale website. Op

www.mijncoronaprotocol.nl staan ook voorbeelden van hoe ondernemers in de praktijk met de maatregel en andere RIVM-voorschriften moeten omgaan. Volgens de initiatiefnemers zou dat ondernemers in andere sectoren kunnen inspireren voor nieuwe oplossingen. De site is opgezet door VNO-NCW en MKB-Nederland in samenwerking met de Rijksoverheid.

- GGD-directeur Sjaak de Gouw (Hollands Midden) en tevens GGD-portefeuillehouder infectieziekten laat weten dat het callcenter vanaf de eerste dag klaar staat voor grote aantallen telefoontjes. GGD'en vinden elkaar onderling veel beter om te kunnen bijstaan indien nodig m.b.t. bron-en contactonderzoek.
- Edwin Goedhart, bondsarts voor Oranje en manager van het medisch centrum van de KNVB, stelt dat voetbal een veilige sport is om te beoefenen ook in tijden van corona. Goedhart analyseerde samen met Inmotio (bedrijf gespecialiseerd in datatracking) 500 eredivisieduels en interlands. "(...) In algemene zin leert dit onderzoek: in situaties met 50 centimeter afstand zijn koppels gemiddeld slechts 1,5 seconden bij elkaar. Dat is dus niks." De onderzoeksresultaten zullen ook met het kabinet worden gedeeld.
- Mensen met familie in België kunnen die vanaf zaterdag weer bezoeken, en Belgen kunnen ook naar buurlanden reizen om hun familie daar te zien. Dat heeft de Belgische regering besloten.
- De Verenigde Staten stappen definitief uit de WHO Volgens president Trump heeft de WHO niet genoeg verbeteringen doorgevoerd naar aanleiding van de coronapandemie.
- FNV heeft op zaterdag een meldpunt geopend waar horecamedewerkers hun ervaringen kunnen delen over de werkomstandigheden vanaf 1 juni. Met het meldpunt hoopt de vakbond meer inzicht te krijgen in de veiligheid en gezondheid van het personeel. De bond roept horecapersoneel op zowel positieve als negatieve ervaringen te melden. FNV Horeca distilleert uit alle meldingen goede voorbeelden maar ook verbeter- en zorgpunten. Deze worden gedeeld met werkgevers in de horeca en de overheid.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokken?

Pinksterweekend

- De Veiligheidsregio's nemen vooralsnog geen specifieke maatregelen om drukte tijdens het Pinksterweekend te voorkomen. Wel zeggen ze de situatie goed in de gaten te houden en in te grijpen als het ergens te druk wordt. Langs de kust kunnen bijvoorbeeld weer toegangswegen of parkeerplaatsen worden afgesloten. Er wordt een zonnig en warm Pinksterweekend voorspeld en daarnaast worden vanaf 1 juni de coronamaatregelen versoepeld.
- Veiligheidsregio Limburg-Noord richt zich met een open brief in regionale Duitse media opnieuw tot Duitsers. Burgemeester Scholten van Venlo bedankt de Duitsers dat ze met Hemelvaart niet in groten getale zijn komen winkelen in Limburg en vraagt ze dat met Pinksteren opnieuw niet te doen.
- De regio's benadrukken dat het essentieel is om anderhalve meter afstand te blijven houden en drukke plekken te mijden. "Met de nieuwe versoepelingen ligt een nonchalance op de loer t.o.v. de maatregelen", zegt burgemeester Schuurmans namens de Veiligheidsregio Kennemerland. "Toch is het ontzettend belangrijk dat we de maatregelen in acht blijven nemen om het coronavirus onder controle te houden."

Demonstraties

- Een groep tegenstanders van de maatregelen tegen het coronavirus wil zaterdag demonstreren in Den Haag. Een van de groepen wil dat bij de Koekamp doen. Een andere groep, die zichzelf Gele Hesjes Verenigd noemt, wil bij de Hofvijver betogen. De demonstranten zijn niet alleen tegen het coronabeleid van het kabinet, maar ook tegen de ontwikkeling van 5G-netwerken en tegen het kabinet als geheel.
- De gemeente Den Haag heeft de organisatoren enkele dagen geleden gewaarschuwd om de regels rond protesten niet te omzeilen. Bij een demonstratie mogen hooguit dertig mensen aanwezig zijn en die moeten minstens 1,5 meter afstand van elkaar houden.

Volgen zij gedragsadviezen op?

- Op Twitter maken mensen vanaf vrijdagmiddag melding van auto's met een Duits kenteken die (klaarblijkelijk) op weg zijn naar Zeeland. Ook verhalen van drukte

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Zorgverleners moeten met (vermoedelijke) coronapatiënten zo vroeg mogelijk bespreken dat klachten ook na een aanvankelijk herstel opnieuw kunnen optreden. Het is ook goed als zij contact met de patiënten houden tijdens de herstelperiode, zodat zij ze eventueel kunnen begeleiden met advies voor voeding en beweging en eventueel kunnen doorverwijzen. Dat staat in een advies van een speciale werkgroep van

medisch deskundigen, dat vrijdag is gepubliceerd door de Federatie Medisch Specialisten. Er is op dit moment echter nog zeer weinig bekend over de klachten op echt lange termijn, doordat de ziekte de wereld nog maar kort teistert. De verwachting is wel dat een deel van de zware Covid-19-patiënten fysieke, cognitieve en/of psychische klachten zal houden, niet alleen door de besmetting zelf, maar ook door bijkomende problemen. "Adequate nazorg voor deze patiënten is essentieel", aldus de werkgroep.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

Mondmaskers

- Sommige regels inzake de mondkapjes in het OV zijn duidelijk, stelt AD. Zoals: de kapjes moeten over mond én neus. En: elke passagier ouder dan 13 jaar moet een mondkapje op. Ook duidelijk: wie geen kapje draagt, kan een boete krijgen van 95 euro. 'Daarna wordt het minder duidelijk'. Wat voor masker moeten we dragen? Wat niet mag, is helder: een sjaal voordoen, je kraag omhoog zetten of een zakdoek omknopen. Zelf een masker maken mag wel: bijvoorbeeld van katoen (oude lakens of een theedoek). Er zijn geen strenge eisen, er hoeft ook geen filter in het kapje te zitten. Maar premier Rutte riep de Nederlander ook op in het ov alleen 'niet-medische mondkapjes' te dragen. Want 'de medische mondmaskers moeten beschikbaar blijven voor de mensen in de zorg', stelde hij. 'En daar wordt het echt lastig: want wanneer wordt een mondkapje een medisch mondkapje?' vraagt de krant zich af.
- Bij de zogenoemde 'chirurgische mondmaskers', wordt het ingewikkeld en gaan mensen elkaar tegenspreken. Het zijn op het oog simpele, vaak blauwe stukjes stof, die je met touwtjes achter je oren vastmaakt. Ze beschermen niet de drager zelf, maar zorgen ervoor dat die drager minder snel het virus verspreidt. Ze zijn er in drie types: I, II en IIR. Het RIVM ziet alleen het type IIR als medisch mondkapje, want dat laat minder deeltjes door dan type I. Maar VWS stelt dat ook type I onder de medische maskers valt. "En die zijn niet bedoeld voor in het openbaar vervoer", meldt een woordvoerder. Maar ze zijn, verwarrend genoeg, wél op winkels in stations te koop.
- AD kocht vrijdag in een drogisterij op een station een pakje mondkapjes waar 'type 1' op staat. Ze liggen er direct achter de toonbank, komen van een handel in medische goederen en dragen een CE-keurmerk. "Het zijn niet-medische kapjes", zegt de verkoopster. "Speciaal voor in het ov." Terug naar de reactie van het ministerie: "Je kunt niet-medische mondkapjes als volgt herkennen: ze hebben geen CE-markering. De mondkapjes mogen ook niet verwijzen naar een norm voor medische hulpmiddelen." Op hetzelfde station verkoopt een kiosk op een perron maskers die er exact hetzelfde uitzien als die van de drogist, maar op dit doosje staat geen typering én geen CE-keurmerk. Daarbij is dus niet duidelijk wat je koopt, maar ze zijn, volgens de regels, wél geschikt voor het ov. Het is geen medisch merk, het bedrijf biedt doorgaans datakabels en telefoonhouders voor in de auto aan. Weer een ander bedrijf, dat ook mondmaskers aanbiedt voor het ov, heeft inmiddels de term 'medisch' van de verpakking verwijderd, 'om geen verwarring te zaaien'. Het bedrijf verkoopt de type I-maskers, die dus volgens het ministerie wél medisch zijn. Het verschil tussen een type I- en een IIR-masker is sowieso niet met het blote oog te zien. Ook niet voor controleurs."
- De NS stelt dat de overheid gaat over het verschil tussen medische en niet-medische mondkapjes. "De collega's op de trein krijgen vanuit NS gecertificeerde mondkapjes, type I. Onze veiligheids- en servicemedewerkers krijgen IIR-mondkapjes, omdat zij ook toezien op de veiligheid en aanhoudingen doen", stelt een woordvoerder. Premier Rutte gaf eerder in een Kamerdebat aan dat 'reizigers die een medisch masker dragen in het openbaar vervoer daar geen boete voor krijgen'.

Vion / vleessector

- Burgemeester van Apeldoorn en voorzitter van de Veiligheidsregio Noordoost-Gelderland Ton Heerts over de sluiting van de slachterijen deze week: "De sluiting in Apeldoorn was op 27 mei. We zitten bij de gemeente sinds 11 maart in crisisstructuur. Toch lijkt het of niet iedereen heeft meegekregen dat we in een crisis zitten. De ernst van dit virus moet echt tot in de haarvaten van het bedrijfsleven doordringen. Nu zie je hoe groot de ketens zijn. Ik denk dat bij Vion inmiddels wel duidelijk was dat er iets moest veranderen, maar naast de slachterijen heb je bijvoorbeeld ook met de uitzendbureaus te maken."
- "Het feit dat een ketenpartner misschien een last onder dwangsom krijgt, geeft aan dat ze daar op het dunste koordje lopen wat er thans bestaat. Die uitzendconstructie reken ik ook Vion aan. Vion zal dagelijks aantoonbaar het vertrouwen moeten herwinnen. In alle sectoren met arbeidsmigranten moeten we met dit soort dingen aan de slag. Ook met mijn collega-burgemeesters ga ik daar meer werk van maken. Deze week zei iemand - ik zal niet zeggen wie - tegen me dat het ook deels de wens van de migranten zelf was om zo te wonen, zodat ze meer geld overhielden. Ik heb het aangehoord. Laat ik het zo zeggen: die uitspraak

heeft alles in mij geactiveerd om juist extra hard door te gaan om het beter te maken. We zijn in Nederland: elk mens verdient hier een fatsoenlijke plek om te wonen en te werken."

- De Roemeense ambassadeur in Den Haag heeft een brief gestuurd naar minister Koolmees Zaken om haar zorgen te uiten over de recente coronabesmettingen in Nederlandse slachthuizen. Daar werken veel Roemeense arbeidsmigranten. De ambassade zegt er vertrouwen in te hebben dat de Nederlandse overheid de juiste maatregelen neemt, maar houdt de situatie goed in de gaten, onder meer door contact te houden met de GGD, werkgevers en andere autoriteiten. "We zijn blij dat er politiek over wordt gesproken en wij proberen aanbevelingen te doen."

Overig

- Zorgen bij verslavingsinstelling Jellinek over de opening van de horeca maandag. "We hopen niet dat mensen drinken gaan inhalen", zei een woordvoerder. "Dat is slecht voor de gezondheid en kan leiden tot verslaving." Volgens haar komen veel mensen echter voor de gezelligheid. "Bovendien is het horeca-ondernemers bij wet verboden om te schenken aan mensen die beschonken zijn".

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

- KNO-arts Eize Wielinga zegt (met alle complimenten voor het RIVM en Kabinet) dat het in Nederland echter een aantal keer is ontbroken aan helder uitleggen waarom iets goed of fout is wijzend op medicijnen die al dan niet effect zouden hebben. "(..) maar gewoon zeggen dat het nou eenmaal zo is, leidt tot wantrouwen." Ook verwacht de arts eind september een tweede golf. "(..) ik ben bang dat zo'n tweede golf ons pas echt laat schrikken als opnieuw mensen doodgaan."
- Veel capaciteit om mensen met symptomen te testen op corona is de afgelopen maanden onbenut gebleven. De afgelopen weken is er slechts tussen 10 en 70 procent van de beschikbare capaciteit bij verschillende ziekenhuizen gebruikt gemaakt. Dat blijkt uit onderzoek van RTL Nieuws. Drie vooraanstaande microbiologen zeggen niet te begrijpen waarom alleen een kleine geselecteerde groep in aanmerking kwam voor een coronatest. "Meer testen had zeker uitgemaakt", zegt hoogleraar microbiologie Bert Niesters van het UMCG in Groningen. "Zo is nagelaten om meer te testen onder kwetsbare ouderen in verpleeghuizen."
- Hoogleraar filosofie René ten Bos verwacht dat jongeren "de kont tegen de krib" zullen gooien omdat corona hen nauwelijks raakt. Rutte spreekt volgens Ten Bos terecht van een 'duivels dilemma' wijzend op vrijheid en gezondheid. Verder zegt hij dat RIVM duidelijk moet maken dat de V van volksgezondheid en M van milieu bij elkaar horen. "Bij een volgende epidemie zullen we preventief moeten handelen. Geld, dat besteed is om de volksgezondheid op peil te houden, gaat nu ten koste van potjes gereserveerd voor het milieu. Als je die twee samenvoegt, kun je een beter preventief beleid ontwikkelen." Ook zou de crisis hebben aangetoond dat het gezondheidssysteem het aantal besmette patiënten niet aan kan. "Waarom niet? Dat heeft te maken met het type management in ziekenhuizen." Hij spreekt over *lean-management* waarin organisaties massaal op dieet worden gezet om de kosten van zorg zo laag mogelijk te houden. "Had de overheid zulke strenge lockdownmaatregelen moeten treffen, als er genoeg IC-bedden waren geweest?"

Context

- Volgens Tom-Jan Meeus is het politieke machtscentrum in enkele maanden verschoven van de Kamer naar het Torentje en het ministerie van VWS. "Een verschuiving die werd versterkt omdat premier Rutte en vicepremier De Jonge sinds maart elke twee weken 5 à 7 miljoen kijkers trokken met hun persconferentie. Ongekende cijfers voor Den Haag." Toch bleef volgens de politiek-commentator van NRC het politieke gehalte van hun optredens laag. "Het was vooral Postbus 51-politiek. Voorlichting en gedragsbeïnvloeding: handen wassen en thuisblijven. Maar het bevat uitstekend. Zo hoorde je dat er komende week weinig nieuw coronabeleid aankomt, maar dat ze na Pinksteren toch een persconferentie van plan zijn."

Onderzoeken en opiniepeilingen

- Uit onderzoek door Wat vindt Nederland blijkt dat 23% vlees niet meer vertrouwt na de besmettingen in slachthuizen. Eveneens 23% geeft aan hierdoor minder vlees te zullen gaan eten. Het merendeel geeft echter aan gewoon vlees te blijven eten. De helft van de respondenten is bereid meer voor vlees te betalen om daarmee de arbeidsomstandigheden van mensen in de slachterijen te verbeteren.
- Uit de opiniepeiling van Telegraaf blijkt dat een meerderheid blij is dat de terrassen weer opengaan. Het is tijd voor "weer enig normaal in de maatschappij". Mensen zijn toe aan een uitje en de horeca zou weer geld moeten kunnen verdienen. Volgens deelnemers is de kans op besmetting in de buitenlucht kleiner dan binnen. Desondanks zegt maar 16% een terras te gaan pakken op tweede pinksterdag. Deelnemers zeggen onder meer bang te zijn dat het druk wordt de eerste dag.